

Cseke Gábor

az ítélet születése

versek

borító: árkossy istván

dacia könyvkiadó
kolozsvár-napoca
1983

tartalom

Ballada a reményhez (Szőcs István)

úgy is mint páncélvonat

röpcék

futótűz

történelmi avarban

mint svájci óra

igen

szolgálat

teleobjektív

a kérdés születése

mintha most látnád

hát kinek beszélek

rekviem

átmenet

ívfények

álom

fordított csillaghullás

titkos repülőter

tengerifű

vallomás

kérdés telepi fiúkhoz

behúzott nyakkal jólnevelten

csontkeménnyé haptákban

imperatívuszok

ószeren

soha fegyelmezettebb csapatot

pártás szivárvány

(ajánlás – 1)

(sívó havon)

(állomások)

(régis reggelek)

(igazodás)

(pasztell)

(millió szobrot)

(fültépő menetben)

(járőr)

(történelmi kövek)

(furcsa)

(mintha vizet)

(derengő áhítat)

(hosszú séta)

(mi történt időközben)

(eresz alatt)

(vízió)

(vendégség)

(jel)

(a vers háza előtt)

(győzelmi mars)

(nyomról nyomra)

(a remény lombja)

(cinkosság)

(éljen soká)

(fogytán)

(emlék)

(ballada a reményhez)

(ajánlás – 2)

plein air

fejlemények

szabad szárnyak

árkád

sorban miként a döbbsent léghajós

miért van a kulcs

kit elsodor

kabátom szárnyam

a remény születése

család

a játék folytatása

hordalék

utószezon

hét élet

altató

órak kérdése

már csak a hullámok

hordalék

összetorlódott pillanat

pedig szél orgonál

áfonyaéréskor 1500 méter magasságban

sárgán virító

alul és felül

deres hajnal

mementó

emlék

a csattogó fagy kései

szívemben vonatok

tóduló süketség

az ítélet születése

gyászjelentések

dobszóló

technológiai jelentés az ércelőkészítésben

elért sikerekről

Ballada a reményhez

Az ítélet születése, ez a Cseke Gábor új verseskötetének a címe – kötetnek nyolcadik, verseskötetnek negyedik – elég komor cím, fatalista látásra vall, az van ugyanis benne, hogy az ítéletet nem hozzák, az ítélet magától lesz, magukból a dolgokból áll elő, enyhítő körülménynek tehát a lehetősége sem merülhet fel, az ítélet, az ítéletek, a dolgoknak, a világ menetének a végső következményei eleve elrendelésszerűek; abból a körülményből fakadnak, hogy minden alá van vetve a változásnak, az idő eleve tartalmazza minden születőnek a végét, – ehhez képest nem indokolatlan a kötetről szóló elmélkedés fölé egy olyan versnek a címét írni, amely még a tartalomjegyzékben sem szerepel?

A Ballada a reményhez ugyanis a kötetben egy nagyobb verssorozat – Pártás szivárvány – egyik részlete csak, de a költő, vagy a könyv szerkesztője, e részlet zárórészletét a könyv hátára is kinyomtatta, amikor becsukja az ember a kötetet, még egyszer ezt olvashatja: „jut néha egy fekete lap / de keverd csak a kártyát / az idő úgyis elhalad / de akik élnek állják / múltó örvényt kavár a szél a hóban / tartsunk ki együtt rosszban jóban // jó lenne ha a béke és az ég / összesimulnának nagy testvériségben / leköszön lassan minden év / de készületlenül soha ne érjen / szembenézve a múlttal s ami még lesz / szabad az út a látható reményhez.” Az idő úgyis elhalad, mondja a költő, s ebben meg az van, hogy az idő így is – úgy is elhalad; ha meg így is – úgy is elhalad, akkor az embernek úgy kell róla tudomást vennie, hogy az ellenkezőjére készül fel, mintha az idő akármelyik pillanata meg is állhatna, azért kell vigyáznia a halandónak, mert így akármelyik mozdulata, gesztusa, kifejezése örökkévalóvá merevülhet; bár a korrigálás lehetősége ugyan mindég megvan az Időben, de megvan a korrigálhatatlanságé is: az ítélet akármelyik pillanatban megszülethet.

A költő nem a kősziklák elporladásától fél, nem attól, hogy a sivatag futóhomokja gúláinkat lassan elássa: ő, aki így beszél magáról, hogy „hajnalonta bakancsban munkaruhában védősisakkal meg minden egyéb előírt kellékkal fölszerelten leereszkedem önmagamra”: a tudatát és az érzéseit, az érzelmeit, érzületeit félti a megkopástól, bepizskolódástól. A költő legérzékenyebb szerve a lelkiismerete – a lelkiismeret pedig az időhozta gépies ismétlődések sivatagában elveszti az érzékenységet; a költő alászáll a lélek feldúcolt tárnáiba... nap mint nap ellenőrizni, hogy „ma sem temetett be a tápok mellől könnyen kipergő szitáló közöny”...

A legnagyobb emberi katasztrófa az érzéketlenség. Az érzéketlenség élettani értelemben is maga a halál, de a léleknek már előbb a halála. Cseke Gábor, mint nemzedékéből még annyian, a lelkiismeretet tekinti a legfontosabb költői képességének. A költő ajándékozhat szép szavakat és szellemes kifejezéseket kortársainak, de csak „úgy, ráadásul” ... amivel feltétlen tartozik neki, az a mindég működő lelkiismerete. Természetesen ebből csakis egy heroikusan-tragikus életérzés következik, állandó kétség és önvizsgálat, hiszen a működő lelkiismeret legfontosabb élettünete az, hogy sohasem nyugodt. A nagy paradoxon, hogy akinek jó a lelkiismerete, az sosem érzi tisztának. Innét az önigazolás állandó kényszere, a bűnhődés szükségére való beállítódás. Talán ezért érzi az olvasó Cseke Gábor legjellegzetesebb, ha nem is legnagyobb versének a Vallomás címűt, aminek beállítottsága, közérzete és észjárása egyaránt érvényes különben Csekének nemcsak a lírájára, de prózájára is: „alulírott / minden kényszerítő körülmény nélkül bevallom / hogy élhetnék jobban / tisztában vagyok hogy ezzel / magam is vádoló vagyok / vallomásom egyben önfeljelentés / de vállalom / persze most majd mindenki várja / a bizonyítékokat / hogy ekkor és ekkor kivel miért és hol / megtehetném de arra gondoltam / netán ha mindenki sorra kitöltene egy űrlapot / s elmondja benne mily / elégedetlen magával / tiszta szívből állíthatnám / a fentiek ellenkezőjét.”

Ám mégis, hogyan jutok el a reményhez, hol e fatalista életérzés lehetséges optimista kicsen-
gése? Sajátságos, hogy ez éppen a szemlélet lényegéből következik; nem abból a következtetésből, hogy mivel az életben egyenlő esélye van a rossznak és a jónak, az idő nemcsak a jót viszi el, hanem a rosszat is, hanem az életérzés mindent vállaló elszántságból. Hiszen, ha a dolgoknak úgyis meg kell lenniök, akkor nincs értelme húzódoznunk tőlük. Az életnek, az örömmel, az élvezetnek akármilyen kicsi az esélye, azzal élni kell, amíg élni lehet. Az áfonya a ködös, vattás, permetező havasi esőben „igyekszik, ha tíz percre is szól a verőfény”, és szívja magába, s aztán a levelekbe bújva őrzi magát, őrzi magában azt a beszippantott csepp verőfényt is... Az ehhez hasonló képek sora, még akkor is, ha az utalásuk szkeptikus fordulatokba torkollik (hogy hát ha be kell érni, akkor beérünk, akkor is, ha nem elegendő a cukortartalmuk), jelképezi nem csak a verselés, hanem az élet, az élés technikáját is.

Különben valóban sokszor meghökkentő, ahogy Cseke jelképrendszerében a hagyományosnak látszó építőkockák a megszokottal ellentétes értelmet hordoznak. Megszoktuk, hogy az ég, a kék, végtelen, derűs, tiszta, áttetsző égbolt a béke és az ég összesimulnának nagy testvériségben... Hol vált el az ég és a béke jelentésszínezete egymástól? A huszadik század embe-
rének tudatában az ég indulataink tükre, ahova felszállanak szívünk titkos repülőteréről a veszedelmes gépek; az ég felhőgöröngyös égi út; minden, ami a magassággal kapcsolatos, fenyegető; a magasság a ragadozó idő tanyája, (a búcsú percei egyre kisebb köröket írnak le védtelen szívünk fölött), a magasságba való feljutásért mindent ki kell dobni magunkból, mint döbbszent úrhajósnak, a darázs is bukórepülésben közeledik, a remegés úgy suhan át az ember kezén, mint repülőgép árnyékkeresztje a tapon... Az ember a huszadik században meghódította a magasságokat, hogy onnét pusztulást és fenyegetést szórjon a mélybe, magára; ezért a modern költő álma már nem az, hogy „feljusson az egekbe”, hanem hogy a megrontott magasságnak visszaadja a békét. Költői publicisztika? Az, de a hangsúly a költőin van, a világ egységének költőiségében való felfogásán.

A modern költőnek meg kell küzdenie, sorról sorra még a költészetért is, mert a hagyományos költői tartalmak kiürültek, vagy a költővel szemben ellenségessé váltak. A költészetért való küzdelem pedig éppenséggel az emberért való küzdelem: annyi ember marad ebben a világban, amennyi költőiség marad benne...

Körülbelül ez Cseke Gábor vallomásának a lényege, s ebből fakad viaskodásához benne az erő -, hogy az ember ne hűljön ki hamarabb, mint a Föld. (*Előre*, 1983)

Szőcs István

úgy is mint páncélvonat

a bakterházat
messze elkerülte az álom
a pontos időben mégis oly váratlanul
rázúduló robogások
ideges ujjai végigkopogtak
a hámló vakolaton még a hajnalkák
se tudtak igazából
kinyílni az örökös hidegleléstől
de a retek a hagyma a remény
zöldjébe öltözött saláta is
a bakterház mögötti kis-
kertben vészelték át a
ratata ratata kat kat
ez volt a helyzet minek
szépítgetni
az örködés kínzó fegyelmét mert
nulla óra nulla perctől huszonnégy óra nulla
percig és tovább
itt dübörgött át katakolva
minden történelmi pillanat úgy is mint
páncélvonat olajszállítmány gabonatrén expressz
motorosjárat tolatómozdony satöbbi
satöbbi
és az álmatlan veres szemű
bakter vattával
gyulladt fülében vagyis
a bakterház teljes jogú lakója csak
nézte nézte az erre is arra is elvonuló
takataka trakatraka
és sohase tudta meg hogy
miért

röpcék

futótűz

a lángokat szabadítsd föl bennem
még akkor is ha félsz
a pernyékkal szállongó szikraesőtől
ne hagyd hogy a lelkem
nyüsztve füstölögjön nedves
lombbal lefojtva hiszen
csak lobbal pattogó tüzek árán
világíthatjuk be az éveket
előre ahogy a futótűz dereng
a messzi égen gallyról
gallyra tovalépve vörös
remegéssel szabadon akár
egy büszke dallam

történelmi avarban

kossuth lajos azt izente
elfogyott a regimentje
avram iancu üzeni
neki is fogytán harsog a tárogató a havasi kürt
titátá a morzejelek a lármafák
a futárok a leiratok viszik
a hírt lenin üldözött sietős
levelei szállnak ősszel a fák
kérgai leválnak fogyóban
a fény számoljuk meg hányan
maradtunk térdig gázolva a történelmi
avarban felbukó tüdőlövéses
forradalmak kúsznak éjjelente a vérnyom
araszolva áruló csiganyála
felénk vezet a szívünkre
mutat itt ássatok le
hét lányira a felszín alá
vegyétek magatokhoz a viaszosvászonba
göngyölt üzenetet
mindnyájunknak el kell menni
hónunk alatt az örökség csak
fel a fejjel bal jobb bal jobb
országnyi szabadcsapat széles
csapáson szabad ég alatt

mint svájci óra

mint svájci óra tiktakol
bennünk a felelősség csöndesen
szakadatlan

titkon méri legapróbb tetteink
ott lüktet minden
mozdulatban

hozzá igazodik fürge ész és tétova
kétely ütemére simul homlokunkra
az álom

vele ébredünk vele szántunk
vele indul a váltás vele fogunk ki
a percnyi halálón

igen

1 az igent is úgy
kell mondani bátran
elszoruló torokkal
belülről
mintha ezer ördög ellen
a holnapért

2 még csak remény
csak lehetőség ami
készül
a lapok könnyen
fölcserélhetők de ha
ki ki a maga tudása legjobb
szándéka szerint
igenünk bársony viaszra zuhanó
pecsétnyomó

3 vállalva hogy nem szédülünk meg
menet közben kitartva nem sunyítunk
tudván hogy az igen partját
választva ami túl a vízen
az nem a mi földünk

4 kimondtuk
amott tovább az mind
csatamező

szolgálat

jó szél seper könnyedén
illeg kezében
a szerszám
még füttyörészik is közbe
de mit tegyen ha rábízták
a port a lenge szalmatöreket
a száradó gatyá gondját a vitorlákat
általában a szellőzést és a lobogókat
is

teleobjektív

foghíjas kukoricacső a kipufogógáz
kormos fátylába burkolózva
egy félig napsütésben félig homályban
kuksoló utcasarkon néhány
vicsorgó ebbel a háttérben a járdára
roskadt részeg szájából
illanó mámortól egy kissé
balra

a kérdés születése

mintha tudnók oly biztosan
mintha behunyt szemmel is odatalálnánk
ahogy a hajdani búvóhelyeket álmunkban egycsapásra
elérjük
elég egy szó egy régvolt mozdulat surranó illat
vagy még annyi se
és visz a lábunk döngő biztonsággal hordoz felénk
már nincs az a tétova vajon mi vár ránk botladozás mint legelőszőr
csak előre ahogy a szél nekilódul a tágas mezőnek

mintha tudnók de most mégis
egy pillanatra csak múltó szédülés ez
fölényes vitában botlik így a nyelvünk
vagy néha elcseréljük a balt a jobbal
milyen az ember ha vét is rögtön igazít rajta
de azért nyílve szőként jobb lenne
akadálytalanul suhanni

mintha másutt járnánk pedig jó az irány
máskor is erre ugyanezekkel a lépetekkel
itt egy bokornak kell lennie még sincs
végül is ez apróság
tovább tovább
túlságosan régen van annak már vagy húsz éve is
hogy erre jártunk mi minden történt azóta az idő sem
ver bottal legfeljebb gyengülő emlékezettel
de ha egy kicsit összeszedjük magunkat
mintha kifutna lábunk alól a föld
és erre is arra is hiába lépünk
letépjük szemünkről a kötést
csak állunk állunk az ismeretlen tájban –
egyetlen riadás lüktető vérünk
merre merre

mintha most látnád

mára se
tanultál kovács fiam mi
lesz belőled ha így folytatod te
világ lustája
még kovácsnak se leszel jó mert
az legalább oda-
sóz a verővel ahova kell
és akkorát de
te csak állsz és nézed
a cipőd orrát mintha most látnád
először

hát kinek beszélek

mikor bevitték kopaszra
nyírták szálas szőke
haját learatta egy zümmögő törpe
kombájn és aztán puff
a hátára a vállára ahol
érték micsoda dolog hogy
nem vallja be ami bevallható
bizonyosság rá egy vaskos iratcsomó miatt
néz nefelejcskék szemével oly
merőn tán nem
kapott eleget vagy mi a
túró miatt nem pislogsz ebadta még
most se rezzensz pedig
csak a hús helyenként
már csak a csont árulkodik arról hogy
megcsúfolva is vérbefagyva péppé
puhítva se hallgatsz a jó
szóra hát kinek beszélek a kutya
úrstenit

rekviem

végül
ágyútalpra került
az érdemekből csak a bársonyhoz
simuló érmek maradtak
persze eldőrdült a megfelelő számú
díszlövés könnyek is
peregtek az ilyen olyan zsebkendőkbe
a gyász hullámain egyre
távolodva akár egy ládába
is belefér e féllábú
század

átmenet

miután
az utolsó híreket is elhadarták
és az éjszaka
szemünkre húzta a csuklyát
nehogy az istenért rosszat
álmodjunk vagy éppenséggel hogy álomnak véljük amit ezután
pimaszul mégis kilesnének már az újabb
híreket gyűjtögették
szorgalmasan akár a sivatagban
ásott gödör mélyéről a csöppenként
csapdába pergő harmatot

ívfények

álom

makacsul visszatérő miként
a hajnal egy álom ha elmondanám
talán megtörne a varázs s ugyanúgy
keverném a betont akár
a többiek mindig a következő
mozdulatra ügyelve de nem tudom
szavakba foglalni mint vízben
a szappan kezemből
kisiklik a szándék és minden
éjjel arról álmodom
hogyan katángkóró
vagyok a frissen ásott szabvány szerint tátongó
mélység peremén s nem
tudhatom a szél kapaszkodik belém
vagy én csapkodok észveszetten
örvényt kavarva

fordított csillaghullás

éjjeli ívfények a telepen
fordított csillaghullás
a hegesztőpálca tétova tapogatása
ostorcsattogás a kongó csövön

mindegyre összeilleszteni
a torzuló rideg formákat mintha
szétszaladó makacs állatokat kellene
újra és újra egybeterelni

mintha az ember
sorsa annyiból állna
hogyan pásztorkodják míg belefárad

ha nem tenné csak
ülne az éji fűvön elveszetten
a ráerőszakolt csillaghullás alatt
mint csonttá dermedő
sarkkutató

titkos repülőtér

honnan ez a felröppenő
mindent látni akarás
ki küldi égre milyen üzemanyag
hajtja hogy oly
sokáig képes odafent körözni
s zuhantában is olyan
mintha szállna

több évi kínzó
várakozás után egyszer csak kilestem
ott lebegett a fejem
fölött szárnyait kitérve
mint a szabadság mely belőlünk
tör égnek s mi forgatjuk
a fejünk meredt szemmel pedig
szívünkben egy egy titkos repülőtér

tengerifű

egy nemlétező gát
mely mégis mintha állna
egy nemlétező tenger
néma morajlása előtt
egy létező tájon
mely lassan szertefoszlik mint a fűről
felszálló reggeli köd
ki tudja völgyet
látok hullámszani szilvafákkal kukoricással
vagy a holnapi múlt emlékeit
ami még nincsen
máris biztosabb
mint ami van de már
nem létezik
mezei virágokból csokrot kötök neked
szorítsd magadhoz engem ölelsz
ha látják is karodon azt mondják né
ott egy öl tengerifű ugyan minek viszed

vallomás

alulírott
minden kényszerítő körülmény nélkül bevallom
hogy élhetnénk jobban
tisztában vagyok hogy ezzel
magam is vádolom tehát
vallomásom egyben önfeljelentés
de vállalom
persze most majd mindenki várja
a bizonyítékokat
hogy ekkor és ekkor kivel miért és hol
megtehetném de arra
gondoltam
netán ha mindenki sorra kitöltene egy űrlapot
s elmondja benne mily
elégedetlen magával
tisztá szívből állíthatnám a fentiek
ellenkezőjét

kérdés telepi fiúkhoz

mi lehetnék
hogy örüljetez nekem
netán ha munka közben zavarok

felhő nem
kötik ki egyből
se homlokunkon se az égen

nap se
néznek össze
abból egy is elég

egy vödör forrásvíz
tétováznak
ha nehezen is de kikerül

vastag boríték
nem jó megoldás
lám a múlt hónapban is

főnök se
ma megszólalt a bagoly
okosabbat nem tudtál kitalálni

egy pakli kártya
jó jó
de a régivel mi legyen

jó nő
éhes disznó makkal álmodik miért
nem mindjárt terülj asztalkám

eleget ültünk már fiúk
ha felhő hát felhő
csak ne játssza meg magát

behúzott nyakkal jólnevelten

1

hajnalonta
bakancsban munkaruhában védő-
sisakkal meg minden egyéb előírt
kellékkel felszerelten
leereszkedem önmagamba

2

nesztelen siklik a szállítókas az akna
falán a tegnapi megalkuvások
nyálkás homálya ködlik
süllyedőben hahó mily
egyedül vagyok még
a lélegzetem is eláll
a mélységiszonytól

3

hányszor fogadtam
csak kerüljek ki élve e mindennapi
eltemetkezésből többé
errefelé se nézek hát
mit vétettem hogy újra meg újra
családi helyzetemre egészségemre és szándékomra
való tekintet nélkül
száműzzem magam a lélek
feldúcolt unalomig ismert
tárnáiba

4

picit zökkenve
célhoz érünk hunyorgó
lámpám fényének irányát szokás
szerint bemérem
néhány lépés csupán és már
nem is tudom hányadika
van odafönt és mit reggelizett
a család mily nóta járja
mintha örökké idelent
és a tegnapi hazatántorgást csupán
álmodtam volna

5

ahogy nézem jópár
évig legalább még kitart
a készlet
ha be nem omlik közben
valahol a vájat
ha el nem süllyed ez az egész istenverése
mint mélybezuhanó ajkán a jajkiáltás
nosza dúcoljuk csak alá a recsegés
ropogás útba igazít
lássuk ma hogy hasad
a rejtezkedve élő öntudat

6

kutya egy dolog
e szüntelen jövesztés
még egy csákányütés na
még egy és még és még
és még
de meddig hisz merő
lucsok a hátam s nem mondja senki sem
hogyan elég már bolondja
mit hajszolod magad ki tudja
mennyi ebből odafent a meddő s mennyi
a tiszta haszon

7

kábán
behúzott nyakkal jólnevelten
helyükre állítom az elnyűzott szerszámokat
míg szusszanni
egy csillére telepszem
ostobán vigyorogva amiért ma sem temetett be
a támok mellől könnyen
kipergő szitáló közöny

8

hiába minden
a hajnal
kitaposott bakancsba bújva
holnap is mordul beköszön

csontkeménnyé haptákban

emlékszel mennyit
kínlódtunk hogy olyanok legyünk akár
a szobrok hasat be állat
fel ne szuszogj ha lehet legalább
amíg elhiszik de ki
tudta megállni hogy ércce merevedjék kővé
súlyosodjék fává szálkásodjék
csontkeménnyé haptákban mire
sikerült volna már kit érdekelt

imperatívuszok

ne bánts a fát
szerezd felebarátodat mint tenmagadat
vigyázz kész rajt
mélyvíz csak úszóknak
mozgás mozgás
hölgyválasz
itt az idő most vagy soha
robbanásveszély
tartsa tiszteletben a csendidőt
a vezetővel tilos szóba elegyedni
kötelező öltözék rendjelekkel
mindent a szemnek semmit a kéznek
váltson idejében jegyet
ittas vendéget nem szolgálunk ki
kelj föl és járj
a terv mindenekelőtt
szemüveget a bírónak
emberek legyetek éberek
kopjon le fiatalember
számolja meg a visszajáró pénzt
fegyvert lábhoz
ne nyúlj hozzá frissen mázolva
az igazat mondd ne csak a valódit
étkezés előtt mosson kezet
add a kezed muntyán testvér
munkát kenyeret munkát kenyeret
fogyasszon halat
mondd mit érlel annak a sorsa
a fejét üsd hogy ne sántuljon
biztonsági öv használata kötelező
csak előre édes fiam
el a kezekkel
az állatok etetése tilos
döntsd a tökét ne siránkozz
tessék lábat törölni
mindent bele
takarékoskodj villannyal tüzelővel
szavazz a napra
amit ma megtehetsz ne halaszd holnapra
húzd rá cigány
pofa súlyba

1979-1980

ószeren

leterített
újságpapírra kiraktam mindenem
mi eladó

a várakozás a forgatag zshivaja
annyi titkot ígér

tíz éve
elhasadt ingemen
könnyedén túladtam

nagyapám
zsíros vadászkalapja percek
alatt cserélt gazdát

a penészes cipő a napi
tíz percet siető vekker néhány bicikliküllő
már mind a másé

az újság csomagolópapírként
vándorol végül egy vak leányhoz ráadásként
benne a versem

soha fegyelmezettebb csapatot

mikor annyi hányódás után
lábunk már rothadni kezdett a ránk fülledt
bakancs mélyén amikor
végre pihenőt engedélyeztünk magunknak a hóba
roskadva és az iránytűt
odatettük a tűz mellé mert lám
melegedés közben se mondhattunk le a helyes
irányról szóval derékig
csonttá dermedve amikor hajnaltájt fölkecmeregtünk
a műszer nincs sehol tűvé
tettük miatta a környéket topogó
bosszúsággal mert indulni kellett egyikünk
ráállt hogy ő besaccolja majd
az égtájakat elvezet oda
amerre eltökélt szándékunk vezérelt s morogva bár
de tapostuk nyomában a förtelmes
havat időnként vért
köptünk fogaink rendre kihulltak merő
seb lett az arcunk a jeges
szél lelkünkbe mart soha
fegyelmezettebb csapatot egy zokszó
nem sok annyit se ejtettünk már
csak tízen vonszolódtunk rendre
le lemaradt hol egyik hol másik végül
az iránytartó se bírta tovább egy
reggel jeges tekintet nézett vissza ránk dideregve
kiürítettük a zsebeit és ott volt
az iránytű
mutatója
tébolyultan forgott a tengely körül

pártás szivárvány

(ajánlás – I)

kívánjunk bölcsőt rengőt
gyapjas újesztendőt
a gyeplőt ki ne add kezedből ne sandíts hátra
míg tart ez a vágta
föld felé hajlik úgyis az ember
hátában kérdőjelekkel
s ahol a napot derengve sejtí
sziszegve kérges markába rejti
az avar immár csak egyre mélyül
emlékké válik az is végül
olvassuk tán hogy még mi vár ránk
felhők fölött pártás szivárvány
amilyen makacsul készül az út
tudod hogy nincsen visszaút
míg járni tanul a remény
apák kalapja a fején
egy vezna virág semmi más
tejfehér fény a gyógyulás
kezünkön illó pillanat
csak a munka mi megmarad
még akkor is ha lomha fákat
gördít alá a dolgos alázat
miként a sejtek bent a kasban
folytatódunk a békés magasban
s mások sorsa legyen oly kedves
mint egy kivédett tizenegyes

(sívó havon)

kutyának való időben
ott künn
a kert megett
topogva a csüdig érő
sívó havon
mintha láncsal egy
dróthoz kötözve
le fel a palánk hosszán
teli torokból
pedig hát
szabadon

(állomások)

nekem is mondták
csúnya fiú ne szopd
az ujjad rossz szokás
pedig egyetlen ujjban
maga a világ biztonsága
hogyan aztán
egyszer ha álmunkból költenek is
fújjuk a fújnivalókat
amiket nem az ujjunkból szopunk

(régi reggelek)

a masina a masina
amely messzire elvitt
benne a gőz benne a tűz
fakó emlék mely elvész
azok a nyári reggelek
a füttyös kedvű tájban
ócska mozdonyként tűnnek el
a hamvadzó homályban

(igazodás)

az anyag megtúr minden formát, ahogyan gyúrják,
úgy alakul;
de ha egyszer már kiégetted, életet adtál neki;
igazodj te magad hozzá!

(pasztell)

a vihar mindent elragadna
füttyös pofája kidagadva
de taposódik már a porhó
fagy ólálkodik lépte csikorgó
tavak jege mint egy egy lábnyom
dermedten alvó szürke lápon

(millió szobrot)

az erdő
nemcsak engemet
millió
szobrot rejteget

(fültépő menetben)

fűrész a fát hersenve körbejárja
ahol lehet magát mélyen berágja
és zúg csak zúg ó szégyen és gyalázat
halomba hullnak alattam az ágak
lassan lassan kivetkőztet magamból
már csonk vagyok amin a szél bitangol
és mintha sűrű szögesdróton által
diskurálnánk testvérrel jóbaráttal
ajkunk mozog de hangunk mintha veszne
vagy mi találtunk földünket fülekre
mint kettéhasadt jéghegy medvepárja
mely társát egyre távolodni látja
nyüsztünk erre lázadozunk arra
ezer bajunk beváltjuk egy szivarra
míg minden omlik süllyed visszatetszik
kell egy sugár mitől szívünk melegszik
a hűség él még akkor is ha fagyban
zúzmarás ág a téli alkonyatban
vághatja fűrész fültépő menetben
az idő gyorsan sebeinkre lebben

(járőr)

fekete lovasok fakó mezőben
egy egy fogyó hold félmúlt időben
míg fényeibe kábul az éji táj
a sok pata idebent rúgtat kapál

(történelmi kövek)

nem jó
történelmi kövekkel
dobálózni gyerekek
mindenütt akadnak jó pénzért
lelkes kőfaragók
minden
letűnt pillanatot
mint ritka növényt a herbáriumba
krónikák lapjai közé kellene préselni s jól
elrejtteni hogy még mi se
akadjunk rá

és ne hadonásszatok
a tegnapi buzogánnyal
a holnap ellenében mert
titeket ver szájon
a többit bízzátok
a jövőre lehet
nem jobb a deákné vásznánál de talán
mégis

(furcsa)

tavirózsa tavirózsa
hintaló hintaló
miért éppen ez
miért éppen az
furcsa
fölöttébb furcsa
a hintaló hagyján
de tavirózsa

(mintha vizet)

olvadt szurokban hasaló
veréb
mintha vizet inna
szárnya repülésre tárva
jegeces szemében
a kihűlő remény
egy marék kipergett búzaszemre
meredve

(derengő áhítat)

ha víz fölött a fény kigyúl míg ellobban sietve
és vállaidra visszahull a csillagporos este
biztató mosoly ébredsz a visszanéző napban
leányok copfja lengedez derengő áhítatban

(hosszú séta)

vigyázva át a városon
ahogy a nappal eloson
végig a jegenyesoron
hol az a sok fa nő az égig
csak le ne kopjon a lábunk térdig

(mi történt időközben)

a fintorgás kötelező
akkor is ha semmi szükség rá
úgy tudósabb az ember ábrázata mintha át
lenne itatva kritikával
semmit se fogadjatok el látatlanban
és ha oly nyilvánvaló valami akkor se annyi
a kérdőjel itt is ott is a jövő
felé hogy kérnénk összeszorítani a fogakat és felemelt fővel kérdezni
vajon mi történt idő-
közben vajon
mi

(eresz alatt)

a homlok mögött ködök tolulnak
vigasztalan eső kering
odabent eresz alá bújnak
ilyen olyan emlékeink
elered nézzük toporogva
egyik lábunkról a másikra
csorog a szemek ablakán
a torkon lefelé patakzik
akár a fecsegő patakvíz
tavasszal hosszú tél után

(vízió)

ítéletidő
mintha belőlünk szakadna ki a szél is
csak tudnánk hogy hová és merre
ha lenne valami nyom és jelzés legalább
néhány falat csupán
egy kettő három

(vendégség)

belém költözött ki se
tehetem a szűrét
a bánat
úgy kért menedéket mint
rég nem látott távoli
rokon
ahogy húzza úgy
táncolok mintha az ő
vendége lennék

és nem tudhatom mikor
áll tovább egyelőre jól
érzi magát velem
ha még sokáig ül a nyakamon magam
lépek le
nem szólnék semmit
de elviselhetetlen

(jel)

a daru küld egy fényjelet
csillanó fénnel integet
amint rávetül az alkony
szürkülő estébe hajlón
csak én ülök míg kél a hold
bezárt már valamennyi bolt
ki virraszt ezután velem
hogyan legyen az életem

(a vers háza előtt)

a formák zsalugátere lecsapódtak
a vers behúzta az est függönyét
odabent minden megeshet
el se mozdulhatsz
hátha
a következő pillanatban eldördül egy ágyú
vagy neveden szólít valaki
a sötétben

(győzelmi mars)

nagy víz partján a pusztuló
nem kell még gyászos induló
korhadó törzsem ellenáll
vagyok utolsó szalmaszál
amíg használni jó vagyok
győzelmi marsot fújhatok

(nyomról nyomra)

az erdő hús sétáról álmodik
a lombjai alatt
marokkal szórja rá a hold
a tündöklő havat

míg nyomról nyomra haladunk
a kora reggeli hóban
suhogó ernyőcsapkodás
távoli lomb ha volna

(a remény lombja)

éltünk és talán nem is hiába
ahogy a villámsújtotta fába
is visszatér a remény lombja
s az örök megújulást susogja

(cinkosság)

tél testén boldog
kis hullafoltok
látni a réten
a faluvéken
mintha nevetne
gőzlő melegbe
s cinkosan tárgyal
egy öl virággal
mely még csak álom
pedig de várom

(éljen soká)

egymásra rakódott megkövült évek
éljen soká éljen soká
ami előttünk van az mindig szebb
mint amit magunk mögött hagyunk
éljen soká éljen soká
sajnálom nem a fényképezőgép ami berezgett
futó borzongás ez az őszi tavon

(fogytán)

fehér oszlop fekete bot
ha fogytán már az évek
míg lassú léptünk elkopog
dünnyögő furcsa ének
s mint árva makk mely a tölgyről leválott
estünkben is öleljük e búcsúzó világot

(emlék)

késeket élez a fürge kő
fogát feni ránc az idő
s akibe egyszer belekap
zsugorodó emlék marad

(ballada a reményhez)

zordul tör ránk a tél
de újra vált a naptár
erekben lelassul a vér
de zümmög benn a kaptár
sóhajtsanak csak nyögjenek a fák
szívünkben harsogó melódiák

a zúzmarától csikorgós a hó
de tisztán hangzik értünk
jeges szemével bámul künn a tó
tenyérnyi helyen elférünk
ki csak a májusban képes remélni
hogyan is tudott mostanig élni

apad a víz s véle apad a kút
de megmarad a szándék
felhő-göröngyös az égi út
de a legtöbb eső ajándék
és úgy gondoljunk majd a virradatra
hogyan amit elvisz rendre visszaadja

varjak köröznek makacsul
de őrzi a magot az élet
aki erősebb néha az az úr
sánta kutya e bicegő képlet szemünkbe még ha szikra is szökik
a fájdalom lassan kijózanít

a köd szitál a köd belep
csak tudjuk hova lépünk
várnak távoli tengerek
ha megfutunk hát végünk
ahogy ínszakasztó nagy munkához szoktak
gyürkőzzünk neki hát a bizalomnak

jut néha egy fekete lap
de keverd csak a kártyát
az idő úgyis elhalad
de akik élnek állják
múló örvényt kavarnak a szél a hóban
tartsunk ki együtt rosszban jóban

jó lenne ha a béke és az ég
összesimulnának nagy testvériségben
leköszön lassan minden év
de készületlenül soha ne érjen
szembenézve a múlttal s ami még lesz
szabad az út a látható reményhez

(ajánlás – 2)

ha látsz egy házat félig épülőben
első reggel váltásba sietőben
ne fojtsd el magadban a vágyat
hogyan te tűzd föl rá a zöld ágat

1980–1982

plein air

a medve bambán hentereg
a mohában teli
hassal elégedetten mint
böffentő tóni a medvebőrön

fejlemények

békák nagyhangú vecsernyéjén
a gólya egyik
lábáról a másikra vált és csak
figyeli a fejleményeket mint
tökmagáruslány az utca-
sarkon a szutykos markukban pénzt
szorongató elemisták közelgő
csapatát

szabad szárnyak

árkád

ott árnyék itt verőfény
ott rejtekhely
itt védtelenség
ott látni az esőt itt érezni az esőt
ott szemlélődni itt cselekedni
ott elsuranni itt kitartani
ott sandaság itt egyenesség
árkád alatt szabad ég alatt

sorban miként a döbbent léghajós

elhatároztam hogy
szabad leszek
bármi áron megfosztva magam minden
köteléktől előbb
az órám hajítottam jó messzire de a ketyegés
csak nem szűnt meg az idő
dobolt a fülemen
majd a családnak fordítottam
háta vonatra
szállva de emlékezetem akár egy
vetítógép rendre visszaidézte
az otthon hagyott csoportkép sápadt arcait
aztán a ruhák
következtek cipő zokni is
lekerültek de a bőrömből
nem sikerült kibújni dühömben
elrúgtam magamtól a honi földet és egy méter
hatvan centi után ravaszul
visszapenderült álom mire sorban
miként a döbbent léghajós
homokzsákot homokzsák után
hajítottam ki magamból minden kacatot
elvettem körömvágó
ollót egy üveg gyógyteát recepteket
anyám utolsó hörgő lélegzetét
egy égszínű mozdonyt a pénztárcámat
a tollam
s mert mégsem sikerült elszakadni
a földtől az utolsó pillanatban a mélybe
vettem magam de így is
bennem rekedt egy velőtrázó
sikoly

miért van a kulcs

láttam egy lakatot fityegni
félíg leverten
rozsdába bújva

mily barbár
szokás
akkor miért van a kulcs
rendes ember megkeresi
azzal nyitja

úgy úgy
de mi szükség a lakatra
egyáltalán

kit elsodor

kit elsodor egy háború az tudja
hogymely percen véget érhet útja
hagyja a béke szerszámaikat másra
öldököl avagy ők ölik rakásra

parancs parancs zakatol szíve restül
míg kivetkőzik magából mindenestül

billen a föld s az ég alatt a tájak
hajbókolnak az ostoba halálnak

pedig harsantak itt is ott is hangok
jól összehangzó testvéri harangok

hogymely ne harcoljon senki fia másért
csak a népért és jogos igazáért

ki meghallotta s mert golyó elkerülte
a parancsot adót a pokolba küldte

sárban s vérben tapodva hazagondolt
elképzelte hogymedig mennyit rombolt

pedig hát építeni szeretett volna
így jött rá hogymely a szabadság a dolga

s mint kit az élet jogtalanul elvert
megfordította dühében a fegyvert

szabad szárnyak

nem viaszból
nem is deszkából
se fémből vászonból ragasztott tollból

nem a hátunkra
se a vállunkra bokánkra testünkre
nem íkarosz estünkre

gondolatból

kabátom szárnyam

ólombotot lóbál a karcsú
butaság mintha sétatálcát
hiss huss hiss huss szeli a levegőt jobb lesz
elkerülni nyomás a túlsó
járdára vajon mit akarhat
miért szegődik a nyomomba ha rákapcsolok
ő is megszaporázza micsoda
kaland libeg lobog kabátom
szárnyam mekkora lenne az
ámulás ha súlyosan körözve elsuhannék kopjon
le apafej sziszegem de ő egyre
hajtogatja hogy valahonnan ismer engem

a remény születése

lehajtott fővel osonva
hagynak itt rendre napjaim
mint kapkodó ügyetlen ölelés után
a berendelt ágyasok
hiába egy egy utánuk küldött engesztelés
az ajtó halkán becsapódik
míg az egyik
váratlanul keze
már a kilincsen
mielőtt elsuhanna
még visszaküld egy szenvedő mosolyt

család

tudom egyedül
nem lenne annyi pofázás
és mégis mintha kettesben
könnyebben telne az idő de
még így is fennáll a veszély hogy
véletlenül egyetértünk és akkor
mi lesz szerencsére
öten vagyunk

a játék folytatása

jó éjszakát
suttogom amilyen halkán
lehet
valami furcsa áhítatban
a szomszéd ágy
felé ahol ötéves
fiam vackolja
a párnát biztos
pontot keresve rúgkapáló
lábának az álom
ingoványán le-
koppanó szemében a holnapi
ígéret tüze ha
sikerülne vele együtt
elúszni öntudatlanul
hogy reggel acélos rugóként pattanva ébredjek
becsszóra
semmit sem álmodtam folytassuk
a játékot ahol
abbahagytuk de
hiába az éjszaka
már csak arra való
hogyan sorra vegyem tévedéseim
félébren levegő
után kapkodva mint
gyári munka után a
szénát boglyázó maga
se tudja ki

hordalék

utószezon

kirámolták már a butikokat
még maradt a poros üveglap
mögött egy egy felfordult légytetem
játékpisztolyokkal és fogpasztástubusokkal
körítve de a szél egyre
vadabbul támad reggelente
szomorúságunk leeresztett
redőnyeire a sirályok is
lustábban lebbenek föl a dinnyehéjjal
teledobált fővénnyel és a búcsú
percei egyre kisebb
köröket írnak le védtelen szívünk
fölött

hét élet

a tengeri szirtek lassú kopása
oly biztos akár a halál de
ha túl akarom élni ahhoz
hét élet sem elég

altató

holdat ringat a tenger
szelíden ahogy anya
altatja álmatlan
ideges porontyát
hiába és
mégis mégis

órák kérdése

holnap bejárunk minden bozótot
és felkutatjuk az összes madárfészkeket
elszalasztott halaink is rendre horogra
akadnak és megpróbálkozunk száz fekvőtámasszal
eltáncoljuk az éveken át
cserbenhagyott figurákat holnap
a hajnalt is meglessük és átismételjük a hajdani
úszóleckéket újra csókolózunk
lopva mintha a parki őr
lesne ránk a sötétből már csak
órák kérdése az egész

már csak a hullámok

nekivágni az esti tengernek mint a
sok ezer tonnás hajók nagy
önbizalommal kifogástalan stílusban alig
érinteni a vizet nyomot
se hagyva
de lassan fogytán az erő még
futja egy két elegáns
karcsapásra aztán már
csak a hullámok vetnek
partra egy távoli hajóról vízbe
pottyant ládával együtt

hordalék

egy egy deszka néhány öl
rohadt narancs egy bűvárszemüveg
három darab farmergomb egy úszónadrág
kettétört pipák leszakadt
rákollók kottalap egy
fogatlan fésű játékvödör
tővig kopott súrlókefe és még
annyi minden ám
mindenek fölött a tenger
csapkodó sós
lehelete s néhány
versfoszlány minduntalan egy kiálló fekete
szirthez csapódva

összeterlódott pillanat

a fényképész bemért
mindent
fényt távolságot
kétszer is megszámitotta az időt
becsülettel miközben
a békésen tollázkodó
galambok egymás
torkának estek
az összetorlódott pillanatban

pedig szél orgonál

hallom a hangod pedig szél orgonál
végigsepri a hús betonfalat

látom a vállaid pedig bokor remeg
hintáztatva egy riadt madarat

tudom hogy lehetne pedig szenvedni bölcsebb
kezemet tördelem inkább

érezem hogy szeretsz pedig sohasem
mutatom meg ezt az irkafirkát

tudom hogy érzed tudod hogy érzem
és mégis

hangomra vállad megremeg
ennyi elég is

áfonyaéréskor 1500 méter magasságban

1 amilyen magasán tenyészik oly
apró a növése ennek a se fa se bokor talán még cserjének is alig
csupa levélnek

ez lenne mondjuk
az invokáció amelyben
előhívnám az itt
következő szöveg tárgyát
szóval

ez itt az áfonya

2 ahol a csöppnyi
egy két araszra nőtt
fenyők bontják rügyeik lassan
el nem sietve
a dolgot minden tavasszal ott
üti fel a fejét az áfonya is

hol a fenyő
emelkedik felül hol
az áfonya támaszkodik
baráti gesztussal a csemetére

ahogy a szél végigseper
a levélfillérek között
mintha a világ
zavarában
serkenő szakállát simogatná

3 a havasra kicsapott marhákon
kívül semmi se háborítja
az áfonyát
hogy annak rendje és módja
szerint kivirágozzék
szerényen
akár egy máról holnapra pártája-
vesztett menyasszony

a lomhán lépegető
füvet és minden bekebelezhető
zöldet tépegető
marhák nem tudnak
annyi kárt tenni benne hogy
az áfonya megadja
magát

ő tudja hogy csinálja de
csak azért is be fog érni

4 előbb a későn eltakarodó
hóval mérkőzik meg
mikor már úgy tűnik
hogy idefönt minden elolvadt
és buzgó vizekké
váltak a jegek a derékig érő havak akkor
váratlanul újabb
fehér szitálás
hull az éggel kacérkodó magaslatokra
beleértve a reménykedő áfonyamezőket is
és ki tudja mikor
lesz vége

5 az áfonya ettől
még vígan követhetné a naptár
szerint beálló tavaszt
s napfény
melegét úgy
ölelhetné magához
mint öregek a hátralévő időt
kapkodva lázasan mindenkit félretaszítva
konokul
akár egy jajkiáltás
ahogy a torkomon kifér
és ekkor mindent eltakar függönyével a sűrű
permetként hulló
havasi eső

6 és hull és nyálaz
és szitál
ködöt dagasztva
új s új felhőkbe öltöző
kitartással odafentről vagy tán
nem is
inkább oldalról esetenként
a mélyből
nedves fohásszá válva
a világ el nem apadó könnye amely
mintha itt akarna a mohák
a mohos kövek
a mohos kövek tövén csörgedező
erek örök
mentora lenni
úgy nyirkolja be körös körül a tájat
mi lesz velünk és főként mi
lesz az áfonyával

7 fenyőrigók
mátyásmadarak
és egyéb türelmetlen szerzetek
szárnyas hangja
fütytyjele
ver néha rést a vattaként
világra boruló felhők
köpenyén az érdes
sipító messzehangzó
ének pengéje
a nap súlyos aranyalmájába
szalad és legalább
félórán át zubog
csorog a fény
talán nem is hiába

8 de fogytán a világ
türelme
micsoda dolog hogy ez a
se bokor se fa talán még cserjének is alig
csupa levél így
örzi virágát mintha
nem az lenne a logikus hogy
rendre termőre fordul
minden ami él
a kibúvók az ürügyek
nem segítenek mert ha viharok jönnek
de éppen úgy el is
takarodnak a szelek
se fújnak örökké s ne
mondja senki hogy a köd
csak úgy egyszerűen
megfojthatja a napot
hisz akkor nekünk ideleln
ugyan
mi az ami ragyog

9 az áfonya
pedig igyekszik ha
tíz percre szól is a verőfény úgy
szívja magába mint szomjas
ember már nem remélt párás
üveg sörét
s a türelmetlenség pofonjai
rendre kékre
verik
a bizalmatlanság sürgetésébe
belelilul

a levelekbe bújva őrzi
magát akár egy
befelé buggyanó véres
könnycsepp

10 aztán már minden
hiába
kettéhasadhat az ég
csattoghatnak a huzatos erdők
jöhet bármi a rejtőző fűrtös
bogyók beérnek
csak a cukor
az kevés bennük és
mikor a számhoz érnek halott
anyám csókol a föld
alól fanyar szeretettel
megadóan

még hetekig viselem
ajkamon a fekete
pecsétet

11 borzold össze boglyas
halmait
megremegnek
s a ringó levelek között
magadat látod
elvadultan
zsombék és ingovány fölött

12 milyen a jövőm
olyan a múltam
ezt a leckét
már megtanultam

ha pofon vernek
megalvad a vérünk
ha be kell érni
hát be is érünk

13 tántorgó világ mákonya
tányér cukrozott áfonya
1980. augusztus

sárgán virító

mézre jött darázs zümmögése dühödt
bukórepülésbe átváltó harci
igyekezete hogy lecsapjon amíg
van mire mert a mézet
tudja ő
mások is szívesen
látogatják no de épp
ezért a tétovázás sose
vezet jóra előre hát vissza
nem riadva semmitől
egy sárgán virító
reggeliző tányér közepén landolva amelyről
az imént nyalták le
az utolsó csöppet

alul és felül

derékig érő sajgó hidegben
testhezálló kristály levegő vesét
dermesztő lengő hullámain
miközben köldöktől fölfelé
dohogó mozdony köhögő melege
árad a kettős
kizárólagosságban szorongva akár
egy füledtre sikerült ősz avagy
egy hűvösre mért nyár
kegyeiért esedezve

deres hajnal

pipacsba öltözött csókok alszanak
a felszántott őszi föld homlokán
szétvetett lábbal fel-
felköhögve lázasan annyi
erejük sincs hogy a zsíros
barna röggöt magukra húzzák deres
hajnal bukik rájuk vadul még
rúgnak egyet kettőt aztán kristályba
öltözötten pompáznak akár a könnyű
lányok szikrázó szemfödél
alól

mementó

mily
haragos volt a patak azon a nyáron
buzogva tört
utat magának a kerteken át
mind egy szálig kimosta a
veteményeket de mi csak
biztattuk egymást és lám a küszöbnél tovább
nem merészkedett
ez egy
kimondottan jólnevelt patak
volt hátha nem is lett volna
az sajnos
így se tudtuk nagyon
szeretni

emlék

egy régi bálon forgolódó
kikent kifent vendégek között
kiöltözött bálkirálynők diszkrétén
felszolgált végeérhetetlen fogások
megújuló pohárköszöntők
koccintások cuppanós csókok
félig józan nyalakodások ugra bugra
ceremóniamesterek szalonzenészek
imbolygó lottóárus odakünn
várakozó lelkes szűnyogsereg
sodródva erre arra
szabadulás után áhítózza a tobzódás
önkívületéből még látom
tágra nyílt riadt szemed
hullámok hátán
ellibegni

a csattogó fagy kései

nálam felejtetted kezéd
melegét csak akkor
vettem észre hogy rám maradt
amikor odakünn a csattogó
fagy kései tenyerembe
hasítottak és néztem
a szétnyíló sebeket meredten
simogatásod helye
mint fertőtlenítő gyógytapsz
bizsergett és arra
gondoltam milyen jó
hogy akkor nem adtam vissza

szívemben vonatok

már már azt is elfelejtettem hogy
magamra hagyottan őrzöm a
töltést az egymásra görgetett gránit
zúzalék illeszkedését nehogy
a sötétből váratlanul előrobogó valamelyik szerelvény alatt
kilazuljon a pálya már már
látom is hányan gubbasztunk így
egymás mellett harmattól csatakos
ülepünket a porcsfüveken el-
igazítva láncban
föloldódva a közös
virrasztás kitartó örömében ám
a hajnal a szürke
reggeli köd csak magányos
alakom burkolja be didergőn
egy felkunkorított lemeszelt ütközőjű
vakvágány oldalán szívemben egymásnak
rontott kisiklott vonatok

tóduló süketség

míg el nem ült
a szél csupán kavargott
és a fáklyák füstjét derekasan
meghajlította teli pofával fújta fújta
ahogy a szíve diktálta
lobogva a természet
törvényei szerint
ám a nyomában tóduló
süketség oly üres volt akár
egy rozsdamarta feneketlen
fazék a vasúti töltés
mellé hajítva

az ítélet születése

kinyújtott kezem az asztalon
vár

cirógatásnyi remegés
suhan át rajta mint repülőgép
árnyékkeresztje a tavon
két elmulasztott mozdulat között

kinyújtott kezem iránt az asztalon
bogár igyekszik egyre közelebb
a lehetséges agyoncsapáshoz

gyászjelentések

sajnos
hiába küldtök el
oda ahonnan valaha világra bújtam

én lennék a legboldogabb
ha szót fogadhatnék
egyáltalán

de ő már egy bükkfa
kereszt alatt fekszik makacsul
összezárt lábbal

amikor minden lenyelt
falatért kinnal kell meg-
fizetni és
minden lélegzetvétel
már csak ráadás
a kamatlábszámításhoz ugyan nem értek de
benyújtja végül ím a számlát
az eső uszályán érkező
szél a függönyök
mögül és egy
türelmetlen légy már repesve
méri az orrlíkok széltét
hosszát

szemét lehunyta
mint hajdanán valahányszor
rajtakapott hogy a pénztárcájában
kotorászunk
ott vesszen az a pár szennyszagú
bankó s mire körülnézett
újra már csak a simogató
kezet látta
remegni
feje fölött aludj
anyám biztosan
rosszat álmodtál és hogy
meg ne bántson most is
elhitte

mosolyogtam neki az utolsó
percig fajankó
ez a fiú
gondolhatta magában nagyot
nyelve
és már nem tudott visszamosolyogni rám mert
húgom könnyes madonna-
arcára lett figyelmes, és képtelen volt

eldönteni melyik
oldalára feküdjék hogy
ne fájjon
mily lelkesen mutatta hasán
a forradást még egy
araszt se tett ki és azt
mondta hamarosan téstát
süt apámnak csak szokjanak
újra össze odabenn a sebészkes meg-
bolygatta szervek úgy
számlálta a napokat miként a maradék
pénzt szokás de
az utolsó bankót már nem ő váltotta fel

csak egy fenyőt
kívánt maga mellé
a végtelenbe vesző napokra
társnak hogy legyen ki
sóhajtson helyette valahányszor
beköszönt hozzánk az
ősz meg a tavaszi nátha

már hideg volt keze
lába akár télen a rézkilincs de lerúgott
sorra minden takarót s kérve kért oltanánk el a benne lobogó mardosó emésztő gyertya-
lángot mire tehetetlenül egymásra
néztünk és letakartuk mint jobb
vendéglők előtt
gyékénnyel
a jeget
mit tegyünk
melléje tanakodtunk hisz
a régieket lovukkal ékszereikkel szolgálókkal
együtt temették királyi gyásszal nohát
a szolga mindvégig ő volt ez
tárgytalan ékszereit
már életében oda-
adta lányainak különben is
csak a bővli jutott neki
na és a ló
hát minket fiúkat ugyan lovaknak
titulált néha de most tessék
mondani hogy
feküdhettünk volna
mellé

a temető fölött a havason ahol
egy gerendaházban néhány szép
nyara elszállt akár az esti
tüzek nyiszorgó
füstje a kalapos
gombák a málnatövek a szélben remegő áfonyák a

mélán huppanó tobozok a kolompoló
tehenek társaságában ingázva
egyre a borvízforrás és a kéngödör között
bottal
apró testét himbálva járkál
félrebillent fejjel és bárhogya
nyújtánánk a lépést sehogy
sem tudjuk már utolérni

mély
fájdalommal
tudatjuk hogy mi még
megvagyunk és nélküle
is örülünk a telt
mosolyú reggeleknek a kávé
ugyanúgy isszuk kevés
cukorral ráérősen
szűrcsölve néhány frissítő
tornagyakorlat után folytatjuk
ott ahol abbahagytuk és ha történetesen
nem maradna rá elég
időnk hát majd a
gyerekek az unokák az ismerősök és ismeretlenek
a gyászoló család

ajánlás

hajtogasd négyrét e papírt és tedd el ha nem érdekel
millió szépség van a földön törődj azzal
egyszer úgyis kezvedbe kerül és forogtad mintha most látnád
először
nem a föld
te húlsz ki hamarabb

1980. augusztus-szeptember

dobszóló

nem tudni ki
adta kezembe a dob-
verőket de már
félórája püfölöm
a feszes bőrt tudom
hogyan egyes fülek
miként a tátika este hamar be-
csukódnak ennyi dübörgő
indulattól nem is
azért ütöm oly makacsul a vissza
visszatérő ritmust hogy a
karom sajog belé tulajdonképpen
bármikor abbahagyhatnám
egy fergeteges
fináléval beleadva
apait anyait
facsaró víz az ingem
tudom hogy a végletekig
feszítettem a húrt ha
dobolás közben egyáltalán
beszélhetünk húrról most
látom mekkora nonszensz
vagyis zagyvaság
de ha nem vernék rá ki tudja
mi jönne utána a
pillanatokig beálló csendtől félek ez az igazság
hogy csak a hajlongás maradna
meg és a verejték kapkodó
törölgetése innen onnan az illedelmes tapsok
mit sem érnek
akár ketté is törhetném a
még mindig örülten motollázó
verőket szóljatok rám
hogy elég volt
de áhítattal hallgattok
pedig oly szívesen ülnék
köztetek én is
dobhártyámon
dobszólóval
vakon

technológiai jelentés az ércelőkészítésben elért sikerekről

1

huszonnyolc lépés oda
ugyanannyi vissza
minden rendben ahogy látom
a hab
a zagyban motollázó
lapáton
buborékban a csilló szemcsék
de nyikorog ez az ócska bakancs szerencsére
nem hallani e zakatában
ideje már újat huszonnyolc
lépés oda ugyanannyi vissza ahogy látom
minden rendben a hab
a zagyban motollázó
lapáton

2

itt kérem flotálunk
megállás nélkül
aki nem tudná ez az ércelőkészítés
egyik válfaja mert
több is van a bányából
egyenest idefurikázzák
az ércet ami hát
kő meg föld meg agyag meg pala
és még valami
oly tompán dübörög a gép csak
nincs valami baja

3

hja
ez egy aprítómalom na
ennek érdekes története van
elmondhatom
elég az hozzá hogy
aki ércet akar
nem hull annak ölébe semmi pengve
se arany se ólom se réz
se vas
mint ez a por a tenyerembe
mi itt rendre
összezúzunk
követ földet agyagot palát
forog a malom
mese nincsen aki
beállt a táncba ne sajnálja magát

4

éppen
erről akartam mesélni
hogy mi történik odabent egykor
kalapács verőléc golyók
morzsoltak ízzé porrá mindent
ahogy a technika akkortájt
szóval tetszik tudni ugye
mi se lehettünk okosabbak
másoknál az asszony
örökké hajtogatja te sándor
húzd meg magad no
nem ezt akartam mondani
de a por
meg a szutyok
és a kínlódás ugye
az valami förtelem
csak törtük törtük aprítottuk morzsoltuk
zúztuk egyre
jobban
már az apja se ismert volna rá hogy
aztán mindez szépen átlibegjen
a cellák buzgó vizén
dús habbá szelídülve
huszonhét huszonnyolc most pedig
vissza

5

és megszólaltak az okosok
mindig akad belőlük
egy egy
hisz azért tartják őket hogy járjon
az eszük akár a kakukkos óra és kitalálták
minek annyi kalapács verőléc acélgolyó
egyáltalán minek annyi
cécó
mikor tudnivaló hogy a nagyobb
ércdarab mert ugye itt mi kimondottan csak arról
beszélünk a nehézkedési erő
no meg a nyomában fellépő súrlódás
folytán könnyűszerrel magától is
összezúzza a kisebbet
és fordítva
így is történt a kísérlet
pompásan bevált
nincsen por az a szörnyű láрма
fürgébben forog a malom
mese nincsen
hiába ugrál végül megadja magát
aki beáll a táncba

6

ennyi az egész
azóta vidámabban sétálok idefönt a rácson
huszonnyolc lépés oda
ugyanannyi vissza
minden rendben ahogy látom